Lietas arhīva Nr. CA-0026-17/6
ECLI:LV:RAT:2017:0929.C28302810.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2017.gada 29.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Zvaigznekalna- Žagare,
tiesnese M.Zelmene,
tiesnese I.Zaļā,
ar sekretāri I.Pelēkzirni,

piedaloties /pers. E/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. F/ un „Swedbank" AS pilnvarotajai pārstāvei /pers. G/,

atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /pers. E/ prasībā pret „Swedbank" AS par prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu, sakarā ar /pers. E/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2012.gada 7.decembra spriedumu, un

konstatēja:

/pers. E/ Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā cēla prasību pret „Swedbank" AS par prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu, kurā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 406.pantu, lūdza atzīt „Swedbank" AS pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi pēc 2006.gada 11.oktobra Aizdevuma līguma Nr. 06-116901-PK par spēkā neesošu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2010.gada 17.februārī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa daļēji apmierināja „Swedbank" AS pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret /pers. E/, nodeva bezstrīdus piespiedu izpildīšanai viņas saistību pret „Swedbank" AS pēc 2006.gada 11.oktobra Ķīlas (Hipotēkas) līguma 06-116901-PK-1 par Ls 18 941,54 samaksu; piedzina no viņas bankas labā tiesāšanās izdevumus Ls 205; noteica „Swedbank" AS tiesības saņemt 6 % gadā no parāda summas līdz lēmuma izpildei. Pārējā daļā pieteikums noraidīts. Lēmums stājās spēkā nekavējoties un tam ir izpildu dokumenta spēks.

Pieteikums par saistību piespiedu izpildi pamatots ar to, ka 2006.gada 11.oktobrī starp AS „Hansabanka" (tagad „Swedbank" AS) kā aizdevēju un /pers. I/ noslēgts Aizdevuma līgums Nr.06-Nr.06-116901-PK, ar kuru banka viņam izsniedza aizdevumu EUR 30 000, kas atbilst Ls 21 084,12. Saistības nodrošināšanai starp /pers. E/ kā ieķīlātāju un banku kā ķīlas ņēmēju 2006.gada 11.oktobrī noslēgts Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/1, ar kuru ieķīlāts nekustamais īpašums /adrese/, kas ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/.

Uzskata, ka „Swedbank" AS aizdevumu piešķīra uz viltotu dokumentu pamata; ir maldināta, apkrāpta no atbildētājas un parādnieka puses. Ieķīlātais dzīvoklis ir vienīgais viņas nekustamais īpašums, kurā ilgstoši dzīvo kopā ar bāreni mazmeitu.

Nav saprotama aizdevuma Ls 29 518 piešķiršana /pers. I/, ieķīlājot nekustamo īpašumu /adrese /, kura kadastrālā vērtība 2006.gada 11.oktobrī bija Ls 9 934. Aizdevuma izsniegšanas brīdī viņa bija trūcīga persona, kas liecina par nespēju parādu atdot, tāpēc banka jau paredzēja dzīvokli atņemt. Banka aizdevumu piešķīra uz viltotu dokumentu pamata, neizskaidroja līguma noteikumus, sekas, līgums netika iztulkots viņai saprotamā krievu valodā, jo viņa valsts valodu nepārvalda, līgums noslēgts ar viltu un maldību. Pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu celts pirms aizdevuma līguma termiņa. Banka viņu nav informējusi, ka parādnieks nepilda saistības un ka pret prasītāju tiks vērsta piedziņa.

Prasībā ietverti lūgumi atbrīvot /pers. E/ no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos un apturēt saistību piespiedu izpildīšanu pēc 2010.gada 17.februāra Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses lēmuma lietā Nr.3-12/0527/10-6.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 29.maija lēmumu /pers. E/ atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, lēmums pamatots ar prasītājas sliktu mantisko stāvokli.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 29.maija lēmumu apmierināts /pers. E/ lūgums par bezstrīdus piespiedu izpildīšanas apturēšanu pēc 2010.gada 17.februāra Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses lēmuma lietā Nr.3-12/0527/10-6.

2010.gada 1.jūlijā tiesā saņemti „Swedbank" AS rakstveida paskaidrojumi par prasību, kuros banka prasību neatzīst, norādot šādus apsvērumus.

2006.gada 11.oktobrī AS „Hansabanka" (tagad „Swedbank" AS) kā aizdevēja ar /pers. I/ kā aizņēmēju noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.06-116901-PK, kura nodrošināšanai šajā datumā starp banku un /pers. E/ noslēgts Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/l, ar kuru viņa ieķīlāja bankai nekustamo īpašumu /adrese/. Aizdevuma līguma II daļas 7.4.punkta 1.apakšpunkts dod bankai tiesības atkāpties no līguma, ja aizņēmējs ilgāk kā 30 dienas kavē aizdevuma vai procentu maksājumus.

/pers. I/ no 2008.gada 5.decembra nepildīja saistības, tāpēc 2009.gada 3.februārī banka nosūtīja viņam un prasītājai paziņojumu, ka atkāpjas no aizdevuma līguma un pieprasa tā izpildi līdz 2009.gada 19.februārim. Prasītāja nepatiesi apgalvo, ka banka viņu neinformēja par parādnieka saistību nepildīšanu.

Atbildētāja bija tiesīga iesniegt saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas pieteikumu tiesā, jo tas atbilst Civilprocesa likuma 400.panta pirmajai daļai. Nekustamais īpašums (nodrošinājums) atbild par saistību un nepieciešamības gadījumā kalpo kā līdzeklis tās izpildei. Banka nevērsās tiesā pret prasītāju kā fizisku personu, bet pret nekustamo īpašumu. Noslēdzot Hipotēkas līgumu, prasītāja uzņēmās atbildēt bankai ar nekustamo īpašumu tā vērtības apmērā (6.1.punkts). Citējot Civillikuma 1587.pantu par līguma saistošo spēku, atbildētāja norāda, ka saskaņā ar Hipotēkas līguma 5.2.punktu, ieķīlātājs

atbrīvojas no saistībām pret ķīlas ņēmēju tikai tad, ja pilnībā beidz pastāvēt nodrošinātie prasījumi un ir apmierināti visi ķīlas ņēmēja blakus prasījumi, kas izriet no galvenā līguma. „Swedbank" AS nav ziņu par viltotu dokumentu esamību un tā uzskata šādu apgalvojumu par nepamatotu.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2012.gada 7.decembra spriedumu prasība noraidīta un atcelta saistības bezstrīdus piespiedu izpildes apturēšana pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr.3-12/0527/10-6, kas piemērota ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 29.maija lēmumu. Spriedumā ietverti šādi motīvi.

2006.gada 11.oktobrī starp „Swedbank" AS (toreiz AS „Hansabanka") un /pers. I/ noslēgts Aizdevuma līgums Nr.06-116901-PK, ar kuru viņam izsniegts aizdevums Ls 21 084,12, kura nodrošināšanai ar /pers. E/ noslēgts Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/l, ieķīlājot prasītājai piederošo nekustamo īpašumu /adrese /, kas ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/.

Hipotēkas līguma 5.2.punktā pielīgts, ka ieķīlātājs atbrīvojas no saistībām pret ķīlas ņēmēju tikai tad, ja pilnībā beidz pastāvēt Nodrošinātie prasījumi [..]; 5.3.punktā pielīgts, ka līgums darbojas līdz pilnīgai tajā noteikto saistību izpildei; 6.3.punktā pielīgts, ka ķīlas ņēmējam ir tiesības pārdot Ķīlas priekšmetu par brīvu cenu [..].

Aizdevuma līguma Nr.06-116901-PK II daļas 7.4.punktā bankai pielīgtas tiesības vienpusēji atkāpties no Aizdevuma līguma un pieprasīt Aizņēmējam aizdevuma līguma saistību izpildi pirms termiņa [..].

Pamatojoties uz 2003.gada 4.decembra dāvinājuma līgumu, /pers. E/ pieder nekustamais īpašums /adrese/. Zemesgrāmatā II daļas 2.iedaļā ierakstīta atzīme Nr.1.1. – noteikts aizliegums bez /pers. L/ rakstiskas piekrišanas nekustamu īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt, apgrūtināt ar lietu tiesībām. Ieraksts dzēsts, pamatojoties uz 2006.gada 11.oktobra nostiprinājuma lūgumu.

Ar 2009.gada 3.februāra brīdinājumu prasītājai un aizņēmējam banka 2009.gada 19.februārī atkāpās no aizdevuma līguma un pieprasīja saistību tūlītēju izpildi, jo /pers. I/ kavē samaksas termiņus ilgāk kā 30 dienas. Par brīdinājuma saņemšanu /pers. E/ parakstījās 2009.gada 19.maijā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1) punktu *saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama pēc līgumiem par saistībām, kas nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komercķīlu*, bet saskaņā ar 401.panta 1) punktu *bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama pret personu, kuras vārdā akts izdots (līgumslēdzējs).*

Ar 2010.gada 17.februāra Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas lēmumu lietā Nr.3-12/0527/10-6 nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai /pers. E/ saistība pret „Swedbank" AS pēc 2006.gada 11.oktobra Ķīlas (Hipotēkas) līguma 06-116901-PK-1, par Ls 18 941,54 samaksu.

Prasība celta saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.panta pirmo daļu, kas noteic, *ja parādnieks uzskata, ka kreditora prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš sešu mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. Prasība ceļama tiesā šajā likumā noteiktajā kārtībā.*

/pers. E/ uzskata, ka „Swedbank" AS piešķīra aizdevumu uz viltotu dokumentu pamata, neizskaidroja līguma noteikumus, sekas, līgums netika iztulkots saprotamā krievu valodā, jo prasītāja nepārvalda valsts valodu, kā arī līgums noslēgts ar viltu un maldību.

Citējot Civillikuma 1427.pantu, ka pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāju saskanīgs gribas izteikums, 1431.pantu par akta parakstīšanas sekām un 1432.pantu par piekrišanu darbībai, tiesa vadījās no Civilprocesa likuma 178.panta otrās daļas, ka *pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kas to pati parakstījusi.[..]*

Civillikuma 1459.pants noteic, ka *viltus ir otras personas prettiesīgs maldinājums, lai viņu piedabūtu izdarīt viņas interesēm pretēju darbību vai atturēties no tās*, bet saskaņā ar 1461.pantu *tas, kas ar viltu piedabūts noslēgt darījumu, var prasīt, lai to atceļ*. Lai kādas personas izdarītu maldinājumu, kas pamudinājis otru personu noslēgt darījumu, atzītu par viltu Civillikuma 1459.panta izpratnē, ir jākonstatē priekšnoteikumi: 1) maldinājums, 2) cēloņsakarība starp maldinājumu un pieviltās personas gribas izteikumu, 3) maldinājuma prettiesiskums, 4) tīšs maldinājums *(K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Rīga. Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 269.lpp.)*. Prasītājai jāpierāda visu norādīto priekšnoteikumu esamība. Ja kāds no viltus priekšnoteikumiem nepastāv, nav arī viltus un maldinātajai personai nav nekādu no viltus izrietošu prasījumu.

Prasībā norādīts uz latviešu valodas nepārvaldīšanu, aizņēmēja prettiesisku darbību, bet tiesa secina, ka prasītāja šos apstākļus nav pierādījusi un nav pierādījusi, ka viņa hipotēkas līgumu piedabūta noslēgt ar viltu un maldību. Nav pierādīts, ka banka saistībā ar līguma noslēgšanu ir veikusi prettiesiskas darbības pret prasītāju. Tiesa piekrīt atbildētājai, ka banka ir tiesīga noslēgt hipotēkas līgumu, kaut īpašumam ir aizlieguma atzīme, tādā veidā uzņemoties risku. Atzīme dzēsta dienā, kad reģistrēta hipotēka. Banka noslēdza līgumu ar esošu aizliegumu, kas neliedz reģistrēt hipotēku pēc tam. Aizlieguma atzīmes dzēstas, pamatojoties uz 2006.gada 11.oktobra nostiprinājuma lūgumiem un reģistrētas zemesgrāmatā 2006.gada 13.oktobrī. Tiesa liecinieka liecībām nepiedod ticamību, jo /pers. L/ ir prasītājas radinieks un ir ieinteresēts lietas iznākumā. Lietā nav pierādījumi, ka nostiprinājuma lūgumi ir viltoti, kā norāda prasītāja un liecinieks.

Par spriedumu /pers. E/ iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza izskatīt lietu pēc būtības un prasību apmierināt.

Apelatore apgalvo, ka spriedums nesatur juridiski pamatotu argumentāciju secinājumam, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Atsaucoties uz Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2010.gada 12.oktobra atbildi uz /pers. E/ iesniegumu, ka 2010.gada 28.maijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 210.panta trešās daļas, t.i., par to, ka bankā iesniegtas nepatiesas ziņas par ienākumiem, tiesa liedza iesniegt papildus pierādījumus par kriminālprocesa virzību.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka banka nebija tiesīga noslēgt līgumus par prasītājas dzīvokli, jo tam zemesgrāmatā bija reģistrēta aizlieguma atzīme bez /pers. L/ rakstiskas piekrišanas nekustamo īpašumu apgrūtināt ar lietu tiesībām, kas dzēsta jau pēc hipotēkas līguma noslēgšanas 2010.gada 13.oktobrī. Tāpēc līguma noslēgšanas brīdī pastāvēja juridiski šķēršļi ieķīlāt prasītājas dzīvokli. Aizlieguma atzīmes dzēšana 2010.gada 13.oktobrī nenotika tiesiski, jo /pers. L/ nevienu dokumentu pie notāra nav parakstījis un piekrišanu aizlieguma atzīmes noņemšanai nav devis. Tiesa nav ņēmusi vērā hipotēkas līguma 5.1.punktu, ka tas spēkā stājas ar līguma parakstīšanu, kas nozīmē, ka šajā brīdī spēkā bija /pers. L/ aizliegums.

Atkārtojot prasības pieteikumā norādītos apstākļus, uzskata, ka spriedumā nepareizi atzīts, ka prasītāja nav maldināta. Līguma 6.1.punktā noteikts, ka ieķīlātājs atbild par parādnieka prasījumiem ķīlas priekšmeta vērtības apmērā. Dzīvokļa kadastrālā vērtība līguma noslēgšanas brīdī bija Ls 9 934, kamēr aizņemtā summa ir Ls 21 084,12, ko piedzen no prasītājas. Atsauce uz Civillikuma 1587.pantu ir nepamatota, jo norma attiecas uz tiesīgi noslēgtu darījumu, par kādu nav uzskatāms hipotēkas līgums.

Apelācijas sūdzībā ietverts prasītājas lūgums atbrīvot viņu no tiesas izdevumu samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2013.gada 3.janvāra lēmumu /pers. E/ lūgums noraidīts. Izskatot procesuālo jautājumu sakarā ar prasītājas blakus sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2013.gada 18.februārī atbrīvoja viņu no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

„Swedbank" AS par apelācijas sūdzību iesniedza rakstveida paskaidrojumu, kurā norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst un atkārto argumentus, kas norādīti rakstveida paskaidrojumos par prasību.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 11.septembra lēmumu tiesvedība lietā apturēta, līdz likumīgā spēkā stāsies nolēmums civillietā /pers. E/ prasībā pret „Swedbank" AS par 2006.gada 11.oktobra hipotēkas līguma Nr.06-116901-PK un 2007.gada 8.janvāra hipotēkas līguma Nr.01-001825-PK/2 atzīšanu par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2017.gada 3.janvāra lēmumu tiesvedība lietā atjaunota, atzīstot, ka no Tiesu informatīvās sistēmas redzams, ka civillieta Nr.C04131913 /pers. E/ prasībā pret „Swedbank" AS par 2006.gada 11.oktobra hipotēkas līguma Nr.06-116901-PK/1 un 2007.gada 8.janvāra hipotēkas līguma Nr.07-001825-PK/2 atzīšanu par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža izskatīta apelācijas instances tiesā un spriedums stājies spēkā 2016.gada 20.oktobrī.

Tiesas sēdē /pers. E/ pilnvarotā pārstāve /pers. F/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītā pamata; iesniedza pieteikumu par tiesvedības apturēšanu lietā līdz kriminālprocesa Nr.11517010710 pabeigšanai, kurā prasītājai ir cietušās statuss, norādot, ka kriminālprocesā tiekot vērtēta bankas darbinieku pretlikumīga darbība, kas ir būtiski izskatāmajā civillietā.

Tiesas sēdē „Swedbank" AS pilnvarotā pārstāve /pers. G/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina saskaņā ar rakstveida paskaidrojumos norādīto; neatzina pieteikumu par tiesvedības apturēšanu lietā līdz kriminālprocesa pabeigšanai, jo spēkā ir stājies spriedums civillietā /pers. E/ prasībā pret „Swedbank" AS, ar trešo personu /pers. L/, par 2006.gada 11.oktobra hipotēkas līguma Nr.06-116901-PK/1 atzīšanu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža, 2006.gada 11.oktobra un 2006.gada 12.oktobra nostiprinājuma lūgumu atzīšanu par spēkā neesošiem no to parakstīšanas brīža un ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā, kurā ir izvērtēti pušu starpā noslēgtie darījumi. Pārstāve tiesai iesniedza izrakstu no zemesgrāmatas, ka ir mainījies ielas nosaukums un prasītājas īpašuma adrese šobrīd ir /adrese/.

Motīvu daļa.

Pārbaudot lietas materiālus, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un viedokli, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība nav pamatota, šādu apsvērumu dēļ.

Civillietu tiesas kolēģija vadās no Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas, ka *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.*

No apelācijas sūdzības satura izriet, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnībā, bet netiek apstrīdēti šādi pirmās instances tiesas lietā nodibinātie fakti.

2006.gada 11.oktobrī starp „Swedbank" AS (toreiz AS „Hansabanka") un /pers. I/ noslēgts Aizdevuma līgums Nr.06-116901-PK, ar kuru viņam izsniegts aizdevums 30 000 *euro*, kas atbilst Ls 21 084,12.

2006.gada 11.oktobrī starp „Swedbank" AS (toreiz AS „Hansabanka") un /pers. E/ noslēgts Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/l, ar kuru, nodrošinot bankas prasījumu pret /pers. I/, ieķīlāts prasītājai piederošs nekustamais īpašums /adrese /, kas ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/.

Hipotēkas līguma 5.2.punktā pielīgts, ka ieķīlātājs atbrīvojas no saistībām pret ķīlas ņēmēju tikai tad, ja pilnībā beidz pastāvēt Nodrošinātie prasījumi un ir apmierināti visi Ķīlas ņēmēja blakus prasījumi, kas izriet no Aizdevuma līguma.

Hipotēkas līguma 5.3.punktā noteikts, ka līgums darbojas līdz pilnīgai tajā noteikto saistību izpildei.

Hipotēkas līguma 6.3.punktā pielīgts, ka ķīlas ņēmējam ir tiesības pārdot Ķīlas priekšmetu par brīvu cenu gadījumā, ja kāda Aizdevuma līguma noteikumu neizpilde vai nepienācīga izpilde no Parādnieka puses dod Ķīlas ņēmējam tiesības vienpusēji atkāpties no Aizdevuma līguma un pieprasīt Parādniekam Aizdevuma līguma saistību izpildi pirms termiņa.

Aizdevuma līguma Nr.06-116901-PK II daļas 7.4.punktā aizdevējai pielīgtas tiesības vienpusēji atkāpties no Aizdevuma līguma un pieprasīt Aizņēmējam aizdevuma līguma saistību izpildi pirms termiņa, ja aizņēmējs ilgāk kā 30 dienas nokavē aizdevuma līguma noteiktos aizdevuma atmaksas vai procentu samaksas termiņus.

No ierakstiem zemesgrāmatā izriet, ka /pers. E/ ir nekustamā īpašuma /adrese/ īpašniece, pamatojoties uz 2003.gada 4.decembra dāvinājuma līgumu. II daļas 2.iedaļā ierakstīta atzīme Nr.1.1. – noteikts aizliegums bez /pers. L/ rakstiskas piekrišanas nekustamu īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt, apgrūtināt ar lietu tiesībām. Atzīmē Nr.2.1. norādīts, ka atzīme Nr.1.1. dzēsta, pamatojoties uz 2006.gada 11.oktobra nostiprinājuma lūgumu reģ. Nr. 10736. III daļas 1.iedaļas 2.1. atzīmē norādīts, ka nostiprināta dzīvokļa tiesība līdz mūža galam /pers. L/, pamatojoties uz 2003.gada 4.decembra dāvinājuma līgumu. Ieraksts dzēsts, pamatojoties uz 2006.gada 11.oktobra nostiprinājuma lūgumu Nr.10736.

No 2009.gada 3.februāra brīdinājuma par saistību izpildīšanu tiesas ceļā Nr.316RC01-1116A, kas adresēts prasītājai, redzams, ka 2009.gada 19.februārī banka vienpusēji atkāpās no Aizdevuma līguma un pieprasīja saistību tūlītēju izpildi pirms termiņa, jo /pers. I/ kavē aizdevuma atmaksas un procentu samaksas termiņus ilgāk kā 30 dienas. Par brīdinājuma saņemšanu /pers. E/ pašrocīgi parakstījās 2009.gada 19.maijā.

Ar 2010.gada 17.februāra Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas lēmumu lietā Nr.3-12/0527/10-6 nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai /pers. E/ saistība pret „Swedbank" AS pēc 2006.gada 11.oktobra Ķīlas (Hipotēkas) līguma 06-116901-PK-1, par Ls 18 941,54 samaksu.

Tā kā minētie fakti apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēti, apelācijas instances tiesai saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu tie nav jāpārbauda.

Noraidot prasību, pirmās instances tiesa vadījās no Civilprocesa likuma 406.panta par bezstrīdus piespiedu izpildīšanas apstrīdēšanas kārtību, un atzina, ka saskaņā ar Aizdevuma līguma Nr.06-116901-PK II daļas 7.4.punktu atbildētāja bija tiesīga vienpusēji izbeigt līgumu un pieprasīt visas aizdevuma summas un pielīgto procentu atmaksu, ja /pers. I/ neveic līgumā paredzētos maksājumus, un tā kā no līguma izrietošās saistības tika nodrošinātas ar publisku hipotēku, atbildētāja bija tiesīga vērsties tiesā ar pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret /pers. E/. Par nepierādītiem atzīti prasītājas apgalvojumi par darījuma noslēgšanu pretēji viņas gribai, neizskaidrojot darījumu saturu un sekas, uz viltotu dokumentu pamata. Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim un vadās no Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas, saskaņā ar kuru, *ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt*.

Apelācijas sūdzībā prasītāja atsaucas uz lietā esošo Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2010.gada 12.oktobrī viņai adresēto atbildi uz iesniegumu, ka 2010.gada 28.maijā uzsākts kriminālprocess Nr.11517010710 pēc Krimināllikuma 210.panta trešās daļas par to, ka pieteikumiem kredīta saņemšanai bankā iesniegtas ziņas par ienākumiem, kas iespējams neatbilst patiesībai /l.l.78/, un apgalvo, ka viņai tika liegts iesniegt tiesā papildus pierādījumus par kriminālprocesa virzību.

No apelācijas instances tiesā iesniegtajiem papildus pierādījumiem redzams, ka 2015.gada 10.novembrī minētajā kriminālprocesā /pers. E/ atzīta

par cietušo /l.l.181/; 2016.gada 6.jūnijā VP RRP KrPP 3.biroja 1.nodaļā saņemts prasītājas iesniegums šā kriminālprocesa ietvaros izvērtēt jautājumu par „Swedbank" AS darbinieku pretlikumīgo darbību, kas ir apmierināts /l.l.182/; 2017.gada 12.septembrī /pers. E/ adresēta vēstule, kurā VP RRP KrPP 3.biroja 1.nodaļa informē, ka kriminālprocesā turpinās pirmstiesas izmeklēšana /l.l.183/.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka 2010.gada 28.maijā sāktais kriminālprocess Nr.11517010710 neietekmē izskatāmo lietu un nav pamats apturēt tiesvedību, kā to lūdz prasītājas pārstāve, jo lietā būtiski apstākļi ir noskaidroti citā civillietā Nr.C04131913 /pers. E/ prasībā pret „Swedbank" AS, ar trešo personu /pers. L/, par 2006.gada 11.oktobra hipotēkas līguma Nr.06-116901-PK/1 un 2007.gada 8.janvāra hipotēkas līguma Nr.07-001825-PK/2 atzīšanu par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža, 2006.gada 11.oktobra un 2006.gada 12.oktobra nostiprinājuma lūgumu atzīšanu par spēkā neesošiem no to parakstīšanas brīža, kurā 2016.gada 20.oktobrī spēkā stājās apelācijas instances tiesas 2015.gada 21.decembra spriedums.

Ar Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu noteikts, ka *fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.*

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 21.decembra spriedumā lietā Nr.C04131913 saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu atzina, ka pirmās instances tiesas spriedumā norādītie motīvi ir pamatoti un pietiekami, līdz ar to pievienojās Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 26.maija sprieduma motivācijai.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 26.maija spriedumā, izvērtējot /pers. E/ apgalvojumu, ka hipotēkas līgumus viņa noslēdza viltus un maldības ietekmē, jo bankas speciāliste, noformējot hipotēkas līgumus, neizskaidroja prasītājai to nosacījumus un sekas, neiztulkoja līgumus prasītājai saprotamā (krievu) valodā, informēja prasītāju tikai par galvotājas statusu un dokumentu parakstīšanas formalitāti, kā arī aizdevumi tika izsniegti nepamatoti, uz nepatiesas informācijas pamata, norādīts uz Civillikuma 1459. un 1441.pantu un atzīts, ka ne prasības pieteikumā, ne tā papildinājumos nav minēts, kā konkrēti ir izpaudusies prasītājas prettiesīgā maldināšana, t.i., prasītāja nav norādījusi, ka atbildētāja viņai ir melojusi, slēpusi kādu būtisku informāciju vai veikusi kādas krāpnieciskas darbības, kuru ietekmē viņa ir noslēgusi prasībā apstrīdētos hipotēkas līgumus. Ņemot vērā, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas dotu pamatu uzskatīt, ka prasītājas gribu noslēgt šos līgumus ir ietekmējusi kāda prettiesiska atbildētājas rīcība, tiesa atzina, ka nav nekāda pamata uzskatīt, ka prasītāja ar viltu ir piedabūta noslēgt prasībā apstrīdētos darījumus.

Ņemot vērā celtās prasības priekšmetu, tiesa atzina, ka apstāklis, ka /pers. I/, iespējams, maldinājis prasītāju par darījuma noslēgšanas apstākļiem, nav pamats, lai atzītu par spēkā neesošiem prasībā apstrīdētos hipotēkas līgumus, tā kā atbildētājas prettiesiska rīcība lietā nav konstatējama.

Saistībā ar prasības pieteikumā norādīto, ka prasītāja nepārvalda latviešu valodu, kā rezultātā viņai nebija saprotams parakstāmo hipotēkas līgumu saturs, kuri sastādīti latviešu valodā, tiesa atzina, ka prasītājas darbības, parakstot dokumentus, kuru saturs viņai, pēc prasības pieteikumā un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, nebija zināms, ir vērtējama kā pašas prasītājas neuzmanība un atsaucās uz Civillikuma 1646.pantu. Jebkurai rīcībspējīgai personai ir jāapzinās, ka dokumenta parakstīšana un izsniegšana otrai personai rada juridiskas sekas. Gadījumā, ja prasītājas latviešu valodas zināšanas nebija pietiekamas, lai pilnībā spētu saprast parakstīto dokumentu tekstu, prasītājai bija iespēja lūgt šos dokumentus iztulkot viņai pilnībā saprotamā valodā. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka prasītāja būtu izteikusi šādu lūgumu un saņēmusi atteikumu. Līdz ar to apstāklis, ka prasītāja šo iespēju nav izmantojusi, vērtēts kā prasītājas rūpības trūkums, noslēdzot tiesisku darījumu. Šajā sakarā tiesa konstatēja, ka lieciniece /pers. R/, kas darbojusies kā konsultants līgumu un citu dokumentu noformēšanā, tiesas sēdē liecināja, ka līgumu teksts prasītājai tika izskaidrots viņai saprotamā (krievu) valodā.

Saistībā ar prasītājas argumentu par maldību tiesa atsaucās uz Civillikuma 1458.pantu un norādīja, ka prasītāja nav pierādījusi, ka prasībā apstrīdētos hipotēkas līgumus viņa ir noslēgusi, būdama maldināta. Līdz ar to tiesa uzskatīja, ka prasītājas norādītie argumenti nedod pamatu atzīt šos līgumus par spēkā neesošiem.

Tādējādi Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 26.maija spriedumā atzina, ka starp pusēm 2006.gada 11.oktobrī noslēgtais Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/1 ir tiesisks un spēkā esošs darījums, kas prasītājai ir saistošs.

Ievērojot Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata atkārtoti vērtēt /pers. E/ apelācijas sūdzībā apgalvoto, ka pirmās instances tiesas spriedumā nepareizi atzīts, ka prasītāja nav maldināta, jo aizdevums piešķirts un līgumi noslēgti uz viltotu dokumentu pamata, neizskaidrojot nosacījumus un sekas, neiztulkojot līgumu viņai saprotamā krievu valodā un noslēdzot to ar viltu un maldību.

Minētais attiecas arī uz apelācijas sūdzībā norādīto, ka banka nebija tiesīga noslēgt līgumus par prasītājas dzīvokli, jo tam zemesgrāmatā bija reģistrēta aizlieguma atzīme bez /pers. L/ rakstiskas piekrišanas nekustamo īpašumu apgrūtināt ar lietu tiesībām, kas dzēsta tikai pēc hipotēkas līguma noslēgšanas 2010.gada 13.oktobrī. Līdz ar to līguma noslēgšanas brīdī pastāvēja juridiski šķēršļi ieķīlāt prasītājas dzīvokli un /pers. L/ savu piekrišanu aizlieguma atzīmes noņemšanai nav devis.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 26.maija spriedumā, kam pievienojusies apelācijas instances tiesa 2015.gada 21.decembra spriedumā, atzina, ka 2004.gada 23.martā nekustamam īpašumam /adrese/, reģistrēta atzīme - noteikts aizliegums bez /pers. L/ rakstiskas piekrišanas nekustamo īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt, apgrūtināt ar lietu tiesībām, kā arī /pers. L/ nostiprināta dzīvokļa tiesība līdz mūža galam.

Liecinieks zvērināts notārs Viktors Ozols tiesas sēdē liecināja, ka nostiprinājuma lūgums ir reģistrēts aktu un apliecinājumu reģistrā, kas nozīmē, ka tas parakstīts notāra klātbūtnē. Līdz ar to tiesa nepiedod ticamību /pers. U/, kas ir /pers. L/ draugs, liecībām, ka 2006.gada 11.oktobrī viņš ar /pers. L/ atradās Krāslavā, tāpēc nevarēja parakstīt nostiprinājuma lūgumu. Tiesa atzina par nepamatotu trešās personas argumentu par to, ka nostiprinājuma lūgums nav parakstīts notāra prakses vietā, jo saskaņā ar Notariāta likuma 38.panta otrajā daļā noteikto tikai tāpēc, ka notariālais akts vai notariālais apliecinājums veikts ārpus zvērināta notāra apgabaltiesas darbības rajona, nezūd notariālā akta vai notariālā apliecinājuma spēks. Turklāt no lietas materiālos esošā Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes 2013.gada 28.jūnija ekspertu atzinuma par komisijas rokraksta ekspertīzes veikšanu Nr.1305213 (1.sējums, l.l.201-204) redzams, ka rokraksta ierakstu /pers. L/ un parakstu /pers. L/ vārdā, kas atrodas nostiprinājuma lūgumā tiesību dzēšanai Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļai, datētā ar 2006.gada 11.oktobri, ailē „Nostiprinājuma lūdzēja paraksts", ir izpildījis /pers. L/. Tādējādi par nepamatotu atzīts prasītājas arguments, ka /pers. L/ nav devis atļauju aizlieguma atzīmes dzēšanai, ņemot vērā, ka 2006.gada 11.oktobrī ir sastādīts notariāli apliecināts nostiprinājuma lūgums tiesību dzēšanai, uz kura pamata 2006.gada 13.oktobrī zemesgrāmatā dzēsti par labu /pers. L/ nostiprinātie aizliegumi.

Saistībā ar prasītājas argumentu, ka atbildētājai nebija tiesības slēgt hipotēkas līgumus, kamēr ieķīlātajam īpašumam zemesgrāmatā bija reģistrēta aizlieguma atzīme, tiesa secināja, ka šāds arguments nav pamatots. Banka ir tiesīga noslēgt hipotēkas līgumu, neraugoties uz to, ka nekustamajam īpašumam ir aizlieguma atzīmes, ņemot vērā, ka minētā atzīme tika dzēsta tajā pašā dienā, kad tika reģistrēta hipotēka.

Prasības pieteikumā un tiesas sēdē norādītie argumenti, ka 2006.gada 12.oktobra nostiprinājuma lūgumu hipotēkas nostiprināšanai prasītāja parakstījusi, neizprotot tā saturu, apstiprinājumu nav guvuši un ir noraidīti kā nepamatoti.

Līdz ar to apelācijas sūdzībā norādītie argumenti jau ir izvērtēti ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu citā civillietā, izskatāmajā lietā tie tiesas sēdē neguva apstiprinājumu un nav pamats prasību apmierināt.

Ievērojot minētos apstākļus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietas apstākļus novērtēja vispusīgi un objektīvi un prasību

pamatoti noraidīja, atzīstot, ka 2006.gada 11.oktobrī starp pusēm noslēgtais Hipotēkas līgums Nr.06-116901-PK/l, ar kuru ieķīlāts prasītājai piederošais nekustamais īpašums /adrese /, kura adrese šobrīd ir /adrese/, kas ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/, ir prasītājai saistošs un līdz ar to, izskatot apvērsuma prasību, tiesai nav pamata atzīt, ka saistība nav pamatota vai ir pamatota daļēji, un attiecīgi atbrīvot prasītāju pilnīgi vai daļēji no saistības izpildes pēc attiecīgā tiesneša lēmuma par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu pirmo daļu *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.*

No lietas materiāliem redzams, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos pie prasības celšanas /pers. E/ ir atbrīvota ar tiesneša lēmumu /l.l.36/ un atbrīvota ir arī pie apelācijas sūdzības iesniegšanas /l.l.145-146/, lēmumi pamatoti ar viņas slikto mantisko stāvokli.

Lietā nav ziņu, ka tiesvedības laikā /pers. E/ mantiskais stāvoklis būtu uzlabojies, līdz ar to nav pamata saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu piedzīt no viņas nesamaksātos tiesas izdevumus valsts ienākumos, bet ir pamats piemērot šā panta ceturto daļu, atbilstoši kurai, *ja abas puses ir atbrīvotas no tiesas izdevumu samaksas, tiesas izdevumus uzņemas valsts.*

Prasītājas atbrīvošana no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos neatbrīvo viņu no tiesas izdevumu atlīdzināšanas atbildētājai. No lietas materiāliem nav redzams, ka „Swedbank" AS būtu bijuši tiesas izdevumi un nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājai būtu bijuši ar lietas vešanu saistītie izdevumi, līdz ar to piedziņai no prasītājas atbildētājas labā nav pamata.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu, noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 29.maija lēmumu.

Saskaņā ar iepriekš minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. E/ prasību pret „Swedbank" AS par prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu **noraidīt.**

Pēc sprieduma spēkā stāšanās atcelt saistības bezstrīdus piespiedu izpildes apturēšanu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2010.gada 17.februāra lēmuma lietā Nr.3-12/0527/10-6, kas piemērota ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese s 2010. gada 29.maija lēmumu.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 29.septembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	Dz.Zvaigznekalna-Žagare
Tiesnese	M.Zelmene
Tiesnese	I.Zaļā